

# RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL GROUP PRAVILA PONAŠANJA ZA DOBAVLJAČE

(u daljem tekstu: "Pravila ponašanja")

## UVOD

Na osnovu osnovnih vrednosti RBI grupe koje se odnose na poslovnu etiku, društvene obaveze i obaveze u pogledu zaštite životne sredine, RBI zahteva od svojih dobavljača da se pridržavaju principa navedenih u nastavku, koji se odnose na bilo koji ugovor koji međusobno zaključite ("Ugovor"). Pravila ponašanja važe za sve RBI dobavljače koji isporučuju robu, usluge ili licence za ili u ime bilo kojih poslovnih jedinica RBI i njihovih povezanih lica. Dobavljač je dužan da uloži maksimalan napor da primeni ove Principe u okviru celokupnog lanca isporuke. Ova Pravila ponašanja nemaju za cilj da zamene zakone i propise koji su važeći u bilo kojoj zemji u kojoj RBI posluje. Pravila ponašanja imaju za cilj poštovanje ovih zakona i propisa, kao i da obezbedi da se oni striktno i efikasno sprovode. Dobavljač će delovati pošteno, transparentno i uz međusobno poštovanje sa RBI grupom i njenim predstavnicima.

Pravila ponašanja su sačinjena u dvojezičnoj formii u slučaju nedoumica preovlađujuća je verzija na engleskom jeziku.

## PRINCIPI

### 1. Ekonomske sankcije i embargo

Pored sledećih odredbi, koje su detaljno navedene u odeljcima 1 do 7, Dobavljač treba da proveri potencijalno primenjive ekonomske sankcije i embargo (posebno, ali bez ograničenja na zakone i uredbe Evropske Unije i bilo koje evropske institucije, npr. European Banking Authority, European Central Bank, Single Resolution Board) i izbegne bilo šta u poslovnom odnosu sa RBI grupom što bi moglo konačno da ima za posledicu kršenje sankcija ili embarga od strane RBI grupe.

### 2. Osnovni principi

Dobavljač je dužan da poštuje međunarodne klimatske ciljeve, definisane na Konferenciji UN-a o promeni klime u Parizu (COP21), međunarodno proklamovana ljudska prava i izbegne uključenost u bilo kakve zloupotrebe ljudskih prava. Dobavljač će se pridržavati Vodećih principa UN-a o poslovanju i ljudskim pravima (UN Guiding Principles on Business and Human Rights), opšte priznatih standarda Međunarodne organizacije rada (ILO), kao i pravila o zabrani prinudnog rada. Mora se poštovati lično dostojanstvo, privatnost i prava svakog pojedinca. Prakse u oblasti društvene odgovornosti.

### 3. Praksa društvene odgovornosti

#### 3.1 Sloboda udruživanja i prava na kolektivno pregovaranje

Dobavljač će nastojati da primenjuje međunarodno priznate standarde bez kršenja odredbama lokalnih propisa. Dobavljač će obezbediti da se njegovi zaposleni i predstavnici, uključujući i privremene radnike (uključujući angažovane preko agencije) mogu otvoreno izražavati u svojoj kompaniji o pitanjima u vezi sa njihovim uslovima rada.

### **3.2 Rad dece**

Rad dece, kako je definisano od strane ILO-IPEC i u skladu sa članom 32. Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima deteta (UNCRC), strogo je zabranjen.

Ako se pronađe bilo koje dete koje radi u suprotnosti sa gorenavedenim principima u prostorijama Dobavljača, Dobavljač je dužan da odmah preduzme odgovarajuće korake i razreši tu situaciju u skladu sa najboljim interesima deteta.

### **3.3 Moderno ropstvo i trgovina ljudima**

Dobavljač ne sme tolerisati prinudni rad, a naročito u smislu uzdržavanja od bilo koje forme modernog ropstva i trgovine ljudima.

### **3.4 Poštovanje različitosti i odsustvo diskriminacije**

Dobavljač je dužan da zabrani i spreči svaku diskriminaciju na osnovu kriterijuma kao što su pol, rasa, etničko poreklo, socijalni ili ekonomski status, seksualna opredeljenost ili polno identifikovanje, jezik, religija ili vera, političko opredeljenje, nacionalnost, mesto rođenja, migracije, zdravstveno stanje, invaliditet, starosno doba. Dobavljač treba da promoviše različitost, jednake mogućnosti i pravičan tretman prilikom zapošljavanja i radnog angažovanja. Prema svim zaposlenima mora se postupati s poštovanjem, a telesne kazne, mentalna ili fizička prinuda, bilo koji oblik zlostavljanja i uznemiravanja je strogo zabranjen.

### **3.5 Naknada (zarada)**

Dobavljač je dužan da obezbedi naknadu u skladu sa lokalnim zakonskim standardom o minimalnoj zaradi i izbegne bilo koja oduzimanja od zarade kao rezultat disciplinske mere. U slučajevima gde ne postoje lokalni zakonski standardi, naknada mora da bude dovoljna da obezbedi zadovoljavanje osnovnih potreba (Konvencija Međunarodne organizacije rada o utvrđivanju minimalnih plata - ILO C131 – Minimum Wage Fixing Convention).

### **3.6 Radni sati**

Radni sati, uključujući prekovremeni rad, treba da budu usklađeni sa važećim lokalnim zakonima. Gde ne postoje lokalni zakonski standardi, primeniće se standardi Međunarodne organizacije rada.

### **3.7 Zdravlje i bezbednost na radu**

Dobavljač je dužan da svojim radnicima obezbedi bezbedno i zdravo radno mesto i treba da sprovede delotvorne planove za unapređenje radne sredine, tamo gde je potrebno. Dobavljač je dužan da uloži maksimalni napor da kontroliše rizike i preduzme neophodne mere opreza protiv nesrećnih slučajeva i profesionalnih bolesti. Dobavljač se podstiče da uvede Sistem za upravljanje zdravljem i bezbednošću na osnovu međunarodnih standarda kao što su OHSAS 18001 ili slično.

### **3.8 Zajednice na koje ima uticaja poslovanje Dobavljača**

Dobavljač će uzeti u obzir potencijalni uticaj njegovog poslovanja na zajednice (pogođene zajednice i ako je primenjivo, autohtono stanovništvo) u vezi sa njihovim pravima na adekvatan smeštaj, adekvatnu hranu, uticaje na zemljište i bezbednost, slobodu izražavanja kao i slobodu okupljanja.

## 4. Prakse u pogledu odgovornosti za zaštitu životne sredine

### 4.1 Zaštita životne sredine

Dobavljač će postupati u skladu sa relevantnim lokalnim i međunarodno priznatim standardima vezanim za životnu sredinu i važećim lokalnim zakonima, pri čemu će se primenjivati najviši standard, posebno uključujući ROHS (Restriction of Hazardous Substances - Zabrana opasnih supstanci) i WEEE (Otpad od električne i elektronske opreme). Dobavljač je dužan da minimizira svoj uticaj na životnu sredinu i da sprovodi mere koje doprinose zaštiti životne sredine.

RBI očekuje da se Dobavljač pridržava pravila cirkularne ekonomije u toku celokupnog životnog ciklusa proizvoda: koncepcije, razvoja, proizvodnje, transporta, korišćenja i raspolaganja i/ili reciklaže. Dobavljač je dužan da minimizira ili da nastoji da izbegne emisije zagađenog vazduha, potrošnju energije i emisije CO<sub>2</sub>. Posebno, Dobavljač je dužan da razvija proizvode i usluge koje podrazumevaju nisku energetska potrošnju i smanjenje emisije ugljen dioksida u toku celokupnog životnog ciklusa.

### 4.2. Upravljanje otpadom i resursima

Dobavljač je dužan da ograniči korišćenje materijala i resursa pri obezbeđivanju ili proizvodnji robe, kako bi sveo na minimum negativan uticaj na zaštitu životne sredine.

Dobavljač se motiviše da prati izvor minerala/sirovina zbog kojih se vode sukobi na pojedinim teritorijama (eng. conflict minerals) i da promoviše transparentnost u okviru svog sopstvenog lanca snabdevanja, kao i da uspostavi mere za ovu svrhu. Korišćenje retkih resursa treba da bude ograničeno ili, gde je moguće, izbegnuto. Otpad proizveden tokom svih aktivnosti treba da bude identifikovan, nadziran i da se istim upravlja. Dobavljač će nastojati da smanji otpad. Tretiranje otpada mora da bude u skladu sa važećim zakonima koji regulišu zaštitu životne sredine.

## 5. Poslovni integritet

### 5.1. Principi borbe protiv korupcije i finansijskog kriminala

Dobavljač će se suzdržati od bilo kog oblika korupcije ili dela koja se mogu tumačiti kao finansijski kriminal. Dobavljač mora biti upoznat sa svim važećim zakonima (posebno, ali bez ograničenja na američki Zakon protiv korupcije u inostranstvu (US Foreign Corrupt Practices Act), Zakon protiv podmićivanja UK (the UK Bribery Act)) i mora izbegavati bilo kakve radnje povezane sa poslovnom saradnjom sa RBI grupom koje bi mogle na kraju rezultirati kršenjem zakona od strane RBI grupe.

Svaki potencijalni ili postojeći sukob interesa (npr. bliska saradnja, dopunski posao) između dobavljača/zaposlenog kod dobavljača i RBI mora biti odmah obelodanjen RBI grupi putem uspostavljenih kanala komunikacije.

Dobavljač ne sme da nudi, obećava ili garantuje nezakonite beneficije domaćim ili međunarodnim javnim zvaničnicima ili donosiocima odluka koji deluju u privatnom sektoru, uključujući ali bez ograničenja predstavnike banaka, u cilju postizanja povlašćenog tretmana ili povoljne odluke; isto važi za donacije, poklone ili pozive na poslovne obede i događaje.

Dobavljač ne sme da dozvoli da se nađe u situaciji da mu se obećavaju ili nude privilegije, niti sme da prihvata iste ako one mogu da dovedu ili će dovesti do davanja privilegija nekoj strani koje mogu na taj način uticati na poslovne odluke. Isto tako, Dobavljač ne sme da zahteva prednosti.

Da bi se obezbedila usklađenost sa Pravilima ponašanja u toku trajanja Ugovora, Dobavljač je dužan da dostavi RBI-u na zahtev i u bilo koje vreme sve elemente koji su neophodni za uspostavljanje takve usklađenosti i dužan je da obavesti RBI, bez odlaganja, kada je u saznanju ili ima razloga da zna za bilo koji propust u pogledu usklađenosti sa Pravilima ponašanja sa svoje strane ili od strane bilo koje treće strane, kao i za korektivne mere usvojene u cilju obezbeđenja usklađenosti sa Pravilima ponašanja.

Značajna neusklađenost sa Pravilima ponašanja može da inicira pravo raskida Ugovora u skladu sa ovim odredbama.

### **5.2. Princip slobodne konkurencije**

Dobavljač je dužan da poštuje pravila slobodne i fer konkurencije u svim poslovnim odnosima, posebno ne sme da krši bilo koji zakon o konkurenciji i/ili zakon protiv sprečavanja konkurencije. Dobavljač ne učestvuje u bilo kakvim tajnim dogovorima niti razmenjuje ili obelodanjuje informacije sa bilo kojim trećim licem u vezi sa planiranim, aktuelnim ili tekućim nabavkama RBI grupe.

### **5.3. Princip sponzorstva**

Sve mere vezane za sponzorstvo od strane Dobavljača moraju biti u skladu sa važećim lokalnim (nacionalnim) zakonodavstvom.

### **5.4. Princip političkih donacija**

Dobavljač će donirati novac ili odobriti bilo koje monetarne beneficije bilo kojoj političkoj strani samo u u okviru i u skladu sa zakonskim odredbama.

### **5.5. Princip sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma**

Raiffeisen Bank International je u obavezi da se u potpunosti pridržava svih važećih direktiva EU i poštuje lokalne (nacionalne) zakone. Mi odbijamo da obavljamo poslove koji na bilo koji način pomažu ili omogućavaju utaju poreza od strane Dobavljača ili drugih trećih strana. Mi smatramo da su naši Dobavljači značajan stub u našim aktivnostima sprečavanj pranja novca i finansiranja terorizma i očekujemo da Dobavljač preduzme sve mere za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma u svom domenu uticaja. Za Dobavljače koji su u zakonskoj obavezi da implementiraju takve politike i procedure, Dobavljač je dužan da u potpunosti sledi i poštuje takve zakone koji mogu biti s vremena na vreme izmenjeni i dopunjeni.

### **5.6. Intelektualna svojina, bezbednost podataka i zaštita podataka**

Dobavljač je dužan da se pridržava Ugovora o poverljivosti informacija (ili nekog sličnog sporazuma), zaključenog sa članovima RBI grupe i da poštuje sve važeće specifične zakone o intelektualnoj svojini i zaštiti podataka, kao i sve zahteve u pogledu zaštite podataka i bezbednosti, kako je definisano u Ugovoru.

## **6. Podugovaranje**

Dobavljač će nastojati da obaveže svoje ugovarače i/ili podugovarače (u daljem tekstu "Podugovarači") da se pridržavaju Principa iz ovih Pravila ponašanja u meri u kojoj su oni uključeni u suštinsko pružanje usluga prema Ugovoru. Dobavljač će uložiti najveći napor da se suzdrži od neopravdanog angažovanja podugovarača ili bilo kojih trećih lica za usluge po osnovu Ugovora za izbegavanje važećih zakonskih obaveza i bilo kojih standarda definisanih Pravilima ponašanja.

Dobavljač će obezbediti da njegovi dobavljači preuzmu sledeće obaveze:

- da promovišu i obezbede usklađenost sa principima ovih Pravila ponašanja od strane njihovih dobavljača i podizvođača,
- da primene sistem monitoringa koji će im omogućiti sprečavanje i bavljenje bilo kojim rizikom koji ima uticaja na životnu sredinu i/ili socijalni uticaj na celokupni lanac snabdevanja.

## 7. Usklađenost poslovanja, praćenje i revizije

Preporučuje se da Dobavljač imenuje odgovornu osobu sa potrebnim ovlaštenjima i resursima za primenu i praćenje odredbi iz ovih Pravila ponašanja (uključujući npr. to da zaposleni razumeju i poštuju ove standarde, kao i redovno praćenje poslovanja Dobavljača, kako bi se obezbedila usklađenost saPravilima ponašanja.)

RBI (odnosno, direktna ugovorna strana Dobavljača) može da izvrši reviziju usklađenosti poslovanja Dobavljača i u nekim slučajevima podizvođača sa Pravilima ponašanja i informacijama dobijenim od Dobavljača. Ukoliko Dobavljač ili podizvođači kršePravila ponašanja, RBI (tj. direktna ugovorna strana Dobavljača) će inicirati dijalog i ima pravo da zahteva plan implementacije koji će učiniti da Dobavljač i/ili podizvođači budu u potpunosti usklađeni saPravilima ponašanja.

Materijalna neusklađenost sa principima Pravila ponašanja od strane Dobavljača može da inicira pravo da direktna ugovorna strana Dobavljača raskine Ugovor u skladu sa njegovim odredbama.

Dobavljač je isključivo odgovoran za bilo koje troškove koji nastaju u vezi sa usklađivanjem saPravilimas ponašanja.

Dobavljač treba proaktivno da izveštava RBI kao direktnu ugovornu stranu Dobavljača) o bilo kakvom odstupanju odPravila ponašanja.

Dobavljač ima pravo da koristi liniju za uzbunjivanje RBI grupe [rbi.whispli.com/whistleblowing](https://rbi.whispli.com/whistleblowing) ili da pošalje imejl na adresu [compliance-gwb@rbinternational.com](mailto:compliance-gwb@rbinternational.com).